

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Szak/4/2019
Identifikačné číslo spisu: 1019200680
Dátum vydania rozhodnutia: 08.08.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1019200680.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a JUDr. Ing Miroslava Gavalca PhD., v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): T. A., nar. XX.XX.XXXX, štátny príslušník Pakistanskej islamskej republiky, bez cestovného dokladu, t. č. umiestnený v Ú. X. I. X. C. F., zastúpeného: OZ Liga za ľudské práva, Baštová 5, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Banská Bystrica, Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Trenčín, Jilemnického 2, Trenčín, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BB8-8-032/2019-AV zo dňa 24. marca 2019, o kasačnej sťažnosti proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Sa/31/2019-29 zo dňa 27. mája 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Sa/31/2019-29 zo dňa 27. mája 2019 m e n í t a k, že rozhodnutie žalovaného č. PPZ-HCP-BB8-8-032/2019-AV zo dňa 24. marca 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e.

Najvyšší súd Slovenskej republiky n a r i a d ť u j e, aby bol T. A., nar. XX.XX.XXXX, štátny príslušník Pakistanskej islamskej republiky, t. č. umiestnený v Ú. X. I. X. C. F., bezodkladne prepustený zo zaistenia.

Sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania p r i z n á v a v c e l o m r o z s a h u.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím č. PPZ-HCP-BB8-8-032/2019-AV zo dňa 24.03.2019 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“), žalovaný podľa ust. § 88 ods. 4 a § 90 ods. 1 pís. d) zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov (ďalej len „zákon č. 404/2011 Z.z.“) rozhodol o predĺžení zaistenia žalobcu so stanovením dĺžky doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 27.08.2019.

2. Preskúmané rozhodnutie vychádza zo skutočností, že žalobca vstúpil na územie Slovenskej republiky z územia Maďarskej republiky dňa 25.09.2018 v čase o 16.30 hod. a bol kontrolovaný a zadržaný hliadkou polície Českej republiky, Krajské riaditeľstvo polície Zlínskeho kraja, Odbor cudzineckej polície pri pobytovej kontrole v úkryte na ložnej ploche nákladného automobilu registračnej značky XZXXXXX (CZE) na pracovisku Colného úradu pre Zlínsky kraj, pričom nevedel preukázať svoju totožnosť ani oprávnenie na pobyt. Následne bol z dôvodu neoprávneného pobytu na území Českej republiky v rámci readmisného konania odovzdaný na územie Slovenskej republiky. Nakoľko bolo zistené, že žalobca nemá na území Slovenskej republiky a Schengenského priestoru pobyt, vzniklo podozrenie z neoprávneného pobytu na území Slovenskej republiky a Schengenského priestoru. Dňa 27.09.2018 bolo vydané rozhodnutie č. p.: PPZ-HCP-BB8-49-013/2018-AV o administratívnom vyhostení žalobcu z územia Slovenskej republiky a zároveň mu bol podľa § 82 ods. 3 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z. uložený zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov na dobu dvoch rokov. Dňa 27.09.2018 bolo začaté konanie o zaistení a následne bolo vydané rozhodnutie č. PPZ-HCP-BB8-51-015/2018-AV o zaistení žalobcu v zmysle § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z. a žalobca bol umiestnený v Ú. X. I. X. C. F. (ďalej len „Ú. F.“). Doba zaistenia bola stanovená na 6 mesiacov, t. j. do 27.03.2019.

3. Žalobca požiadal dňa 03.10.2018 o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky do vydania preskúmaného rozhodnutia (19.03.2019) nerozhodol vo veci udelenia azylu. V zmysle stanoviska Ú. F., nakoľko Veľvyslanectvo Pakistanskej islamskej republiky so sídlom vo Viedni vo veci vystavenia náhradného cestovného dokladu spolupracuje s tunajším útvarom ale doba stotožnenia osôb a vystavenie dokladu môže trvať až 5-6 mesiacov, Ú. F. navrhol predĺžiť lehotu zaistenia na dobu nevyhnutnú, najviac však do 27.06.2019. Podľa § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z.z., žalovaný preskúmaným rozhodnutím predĺžil dobu zaistenia o dobu 5 mesiacov, t. j. do 27.08.2019, na účel výkonu administratívneho vyhostenia. Počas tejto doby žalovaný vykoná všetky úkony potrebné na výkon administratívneho vyhostenia. Po preskúmaní všetkých skutočností a dôkazov žalovaný konštatoval, že predmetné predĺženie zaistenia žalobcu je plne v súlade s článkom 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Dňa 12.05.2019 po lustrácii v informačnom systéme MIGRA žalovaný zistil, že žalobcovi bola dňa 03.04.2019 zamietnutá žiadosť o udelenie azylu na území Slovenskej republiky a zároveň mu nebola poskytnutá doplnková ochrana. Z vyjadrení žalobcu a na základe zistených skutočností počas konania bolo nepochybné, že správny orgán nemohol konať v zmysle § 89 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 404/2011 Z.z.

II.

Konanie na krajskom súde

4. Žalobca podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Bratislave správnu žalobu vo veci zaistenia podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“). Krajský súd v Bratislave v konaní podľa ust. § 221 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) dospel k záveru o potrebe rozhodnúť podľa § 229 S.s.p. z nasledujúcich dôvodov:

- k žalobnému dôvodu nedostatočného zistenia skutočného stavu veci, súd poukázal na judikatúru najvyššieho súdu, konkrétne na rozsudok sp. zn. 1Sžak/10/2017 zo dňa 27.06.2017, str. 20. K tomu uviedol, že na základe vyššie citovaného rozsudku je zrejmé, že predpokladom právnej situácie nesprávneho právneho posúdenia veci je správne a zákonne zistený skutkový stav. Logicky z toho možno vyvodiť, že rozhodnutie správneho orgánu nemôže trpieť vadou nedostatočne zisteného skutkového stavu a súčasne aj nesprávneho právneho posúdenia veci. Teda, ak tvrdí právny zástupca žalobcu, že zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na riadne posúdenie veci, potom jeho námietka nesprávneho právneho posúdenia veci je a priori nedôvodná.

- s poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II.ÚS 264/09-81 zo dňa 19.10.2010 konštatoval, že pre začiatok konania o reálnom vyhostení z územia SR v zmysle článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd je nevyhnutná existencia rozhodnutia o administratívnom vyhostení z územia SR a v danej veci existuje právoplatné rozhodnutie zo dňa 27.09.2018 č. PPZ-HCP-

BB8-49-013/2018-AV, s uloženým zákazom vstupu na územie SR a členských štátov únie na dobu 2 rokov. Zaistenie je teda inštitútom priamo slúžiacim výkonu administratívneho vyhostenia cudzinca.

- žalobca bol právoplatne administratívne vyhostený v zmysle § 82 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z., jeho pobyt na území SR je podľa ust. § 2 ods. 1 písm. h) predmetného zákona neoprávnený, existuje dôvodný predpoklad o účelovom podaní žiadosti o udelenie azylu v zmysle § 88a ods. 1 písm. c) zákona č. 404/2011 Z.z., a možnosť využitia iných menej závažných prostriedkov na dosiahnutie účelu zaistenia je vzhľadom k okolnostiam tohto prípadu vylúčená.

- podanie žiadosti o udelenie azylu podľa § 88 ods. 3 zákona č. 404/2011 Z.z. nie je dôvodom na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny zo zaistenia a jeho nezaistením by podľa súdu hrozilo, že neskôr nebude možné realizovať rozhodnutie o jeho administratívnom vyhostení. Jeho základné ľudské práva a taktiež práva, ktoré mu priznáva zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o azyle“) ako žiadateľovi o azyl, ktoré sú garantované aj medzinárodnými dohovormi, nie sú konaním žalovaného, i vzhľadom k dobe predĺženia lehoty jeho zaistenia nijakým spôsobom obmedzené a jeho argumentáciu aj vo vzťahu k týmto žalobným námietkam považuje súd za účelovú. Žiadosť žalobcu o udelenie azylu na území Slovenskej republiky, bola dňa 03.04.2019 Migračným úradom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky právoplatne zamietnutá, ako zjavne neopodstatnená podľa ustanovenia § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle.

- žalovaný sa v konaní zaoberal otázkou reálneho predpokladu realizácie administratívneho vyhostenia žalobcu. Žalovaný posudzoval túto otázku vo vzťahu k osobe, štátnej príslušnosti účastníka konania, ako aj štátu pobytu. Preverovaním bolo zistené, že vyhostenie žalobcu je reálne. Žalovaný sa opieral o informácie získané prostredníctvom Ú. F., ktorý je príslušný na realizáciu výkonu vyhostenia. Predpokladaná doba zaistenia potrebná na vykonanie všetkých úkonov spojených s výkonom a realizáciou vyhostenia žalobcu je asi 6 mesiacov. Žalobca bol oboznámený, že bude odovzdaný na územie domovského štátu, resp. krajiny s posledným pobytom.

- právny záver žalovaného o potrebe predĺženia doby zaistenia žalobcu do 27.08.2019 je správny. V konaní žalovaný preukázal splnenie si povinnosti po celý čas riadne skúmať účelnosť predĺženia doby zaistenia.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

5. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v:

- § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t. j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

- § 440 ods. 1 písm. h) S.s.p., t. j. krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

6. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že:

- napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov.

- v konaní žalovaného došlo k nesprávnej aplikácii zákona, resp. aplikácii nesprávneho ustanovenia zákona č. 404/2011 Z.z. na prípad sťažovateľa, a tento nesprávny právny názor si osvojil aj správny súd.

- sťažovateľovi, ktorý je v pozícii žiadateľa o azyl (od 03.10.2018), nebolo možné predĺžiť lehotu zaistenia podľa § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z.z. na účel výkonu jeho administratívneho vyhostenia. Tento účel nie je možné počas trvania azylového konania zrealizovať.

- žiadateľa o azyl je možné zaistiť jedine ak je naplnený niektorý zo zákonných dôvodov podľa § 88a zákona č. 404/2011 Z.z. Žiadateľa o azyl navyše možno zaistiť iba na 6 mesiacov. Záver správnej úvahy žalovaného, že skutkový stav a dôvody zaistenia sťažovateľa sa od jeho zaistenia v septembri 2019 nezmenili je nesprávnym právnym posúdením veci.

- žalovaný neuviedol aké úkony potrebné pre výkon vyhostenia boli zrealizované doteraz, ani neuviedol

konkrétny dôvod, ktorý musí byť naplnený pre aplikáciu uvedeného ustanovenia. Podanie žiadosti o azyl nemožno považovať za nespoluprácu v zmysle citovaného ustanovenia.

- v rovnaký deň (24.03.2019), kedy bolo vydané preskúmané rozhodnutie, bolo vydané žalovaným viac menej totožné rozhodnutie inému zaistenému cudzincovi. V tomto druhom prípade však rovnaký správny súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného o predĺžení lehoty zaistenia je nezákonné (rozsudok sp. zn. 4Sa/23/2019 zo dňa 17.04.2019). Je v rozpore s princípom právnej istoty, kedy dvaja žalobcovia pred správnym súdom v obdobných veciach sa dočkali úplne iného výsledku.

- porušenie ustanovení o konaní (§ 32 ods. 1, § 46 a 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok)) namietalo aj Centrum právnej pomoci ako právny zástupca sťažovateľa v konaní pred správnym súdom. Správny súd tieto námietky vôbec nezohľadnil a nevysporiadal sa s nimi.

- predĺžovaným zaistením sťažovateľa jednoznačne dochádza k porušovaniu práv, ktoré sú mu priznané ako žiadateľovi o azyl.

- súd vychádza z nesprávneho skutkového zistenia, keď tvrdí, že „žiadosť žalobcu o udelenie azylu na území SR bola dňa 03.04.2019 Migračným úradom MVSR právoplatne zamietnutá, ako zjavne neopodstatnená podľa § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle“.

- nesprávne posúdenie ďalej spočíva v nasledujúcom právnom argumente, ktorý správny súd uvádza na str. 8 v bode 32. V prípade sťažovateľa bola predĺžená lehota zaistenia podľa § 88 ods. 4 na účel jeho vyhostenia, a nebolo vydané rozhodnutie podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona č. 404/2011 Z.z., preto ak sa snaží správny súd argumentovať účelovosťou podanej žiadosti o azyl v zmysle uvedeného ustanovenia zrejme celý prípad nesprávne právne pochopil a vyhodnotil.

- správny súd nijakým spôsobom neuvádza vzhľadom na aké konkrétne okolnosti prípadu je aplikácia alternatív k zaisteniu vylúčená.

- správny súd tiež nezrozumiteľne konštatuje, že „v prípade žalobcu je možné reálne vykonať administratívne vyhostenie“. Aké konkrétne informácie a dôkazy ho viedli k tomuto záveru však neuvádza.

- správny súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, pričom poukázal na rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 10Sza/3/2017 zo dňa 09.02.2017, sp. zn. 1Sza/23/2011 zo dňa 14.06.2011, 10Sza/29/2014 z 27.08.2014, 1Sza/6/2013 zo dňa 24.09.2013.

7. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby kasačný súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že preskúmané rozhodnutie zrušuje a nariaďuje, aby bol sťažovateľ bezodkladne prepustený zo zaistenia.

B)

8. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti najmä uviedol, že:

- postupoval v súlade so Správnym poriadkom a ostatnými platnými zákonmi a Ústavou Slovenskej republiky.

- uvedená právna vec bola správne posúdená a rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom č. 404/2011 Z.z.

- podanie žiadosti o azyl nie je dôvodom na prepustenie účastníka konania zo zaistenia. O uvedenom svedčí § 83 ods. 3 zákona č. 404/2011 Z.z.

- na sťažovateľa sa týmto plne vzťahuje § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z.z.

- dostatočne odôvodnil účelnosť, efektívnosť a dĺžku predĺženia lehoty zaistenia.

- sú nedôvodné námietky týkajúce sa nedostatočnosti úkonov, ktoré žalovaný vykonal za účelom vyhostenia navrhovateľa. Žalovaný prostredníctvom stanoviska Ú. F. dostatočne zistil skutkový stav, vykonal úkony smerujúce k vyhosteniu príslušníka tretej krajiny v požadovanom rozsahu a vo svojom rozhodnutí dostatočne odôvodnil záver o tom, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia navrhovateľa, môže tento výkon trvať šesť mesiacov z dôvodov uvedených v stanovisku Ú. F..

- dostatočne odôvodnil účelnosť, efektívnosť a dĺžku zaistenia, ktorú posudzoval vo vzťahu k osobe a štátnej príslušnosti účastníka konania.

- svoje rozhodnutie a napadnutý rozsudok krajského súdu považuje za zákonné, riadne odôvodnené, kasačnú sťažnosť za nedôvodnú.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaný navrhol, aby súd kasačnú sťažnosť zamietol.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

10. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v skrátenej lehote včas (§ 443 ods. 2 písm. b/ S.s.p.) s prihladením na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a napadnutý rozsudok je potrebné zmeniť tak, že rozhodnutie žalovaného sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

11. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 2 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 08.08.2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 82 ods. 1 pís. b) zákona č. 404/2011 Z.z., policajný útvar administratívne vyhostí štátneho príslušníka tretej krajiny, ak má neoprávnený pobyt na území Slovenskej republiky.

Podľa § 88 ods. 4 ZoPC, štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov. Policajný útvar je oprávnený počas tohto obdobia opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia alebo trestu vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespolupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Lehotu zaistenia nemožno predĺžiť, ak ide o rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu. Štátny príslušník tretej krajiny je zaistený dňom vydania rozhodnutia o zaistení.

Podľa § 88a ods. 1 pís. c) ZoPC, policajť je oprávnený zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny zaisteného podľa § 88 ods. 1 písm. a) alebo písm. b) a ktorý podal žiadosť o udelení azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelení azylu výlučne s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie.

Podľa § 90 ods. 1 pís. d) ZoPC, policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

Podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 46 Správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal

s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Podľa § 2 písm. h) zákona o azyle, žiadateľom je cudzinec, ktorý na útvare Policajného zboru (ďalej len „policajný útvar“) podľa § 3 ods. 2 vyhlási, že žiada o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky, alebo iná osoba, o ktorej to ustanovuje tento zákon; žiadateľom je aj cudzinec: 1. počas lehoty na podanie správnej žaloby proti rozhodnutiu ministerstva vydanému v konaní o udelenie azylu okrem rozhodnutia o zastavení konania o udelenie azylu a počas konania o tejto správnej žalobe, 2. počas lehoty na podanie kasačnej sťažnosti proti rozhodnutiu správneho súdu, ktoré sa týkalo správnej žaloby proti rozhodnutiu ministerstva vydanému v konaní o udelenie azylu okrem rozhodnutia o zastavení konania o udelenie azylu a počas konania o tejto kasačnej sťažnosti.

Podľa § 22 od. 1 zákona o azyle, žiadateľ je do rozhodnutia o žiadosti o udelenie azylu oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky, ak tento zákon alebo osobitný predpis (11a) neustanovuje inak. Žiadateľ nie je oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky, ak ide o opakovanú žiadosť o udelenie azylu a ministerstvo už v minulosti zamietlo žiadosť o udelenie azylu podľa § 11 ods. 1 písm. f) alebo podľa § 12 ods. 2 písm. g) a ani v prípade, ak ministerstvo zamietlo žiadosť o udelenie azylu podľa § 11 ods. 1 písm. f) a rozhodlo, že žiadosť o udelenie azylu bola podaná výlučne s cieľom odvrátiť bezprostredne hroziaci výkon vyhostenia zo Slovenskej republiky. Žiadateľ je tiež oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky, ak tento zákon alebo osobitný predpis (11a) <. neustanovuje inak, aj

- a) počas lehoty na podanie správnej žaloby proti rozhodnutiu vydanému v konaní o udelenie azylu, ak podanie správnej žaloby nemá odkladný účinok,
- b) vtedy, ak podá spolu so správnu žalobou podľa písmena a) na správny súd aj návrh na priznanie odkladného účinku, a to do rozhodnutia súdu o takom návrhu,
- c) počas lehoty na podanie kasačnej sťažnosti proti rozhodnutiu správneho súdu, ktoré sa týka správnej žaloby proti rozhodnutiu ministerstva vydanému v konaní o udelenie azylu,
- d) vtedy, ak podá spolu s kasačnou sťažnosťou podľa písmena c) aj návrh na priznanie odkladného účinku, a to do rozhodnutia kasačného súdu o takom návrhu.

12. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich práv proti preskúmanému rozhodnutiu žalovaného o predĺžení lehoty zaistenia podľa § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z. z. na účel výkonu administratívneho vyhostenia.

13. Vo vzťahu k dôvodu kasačnej sťažnosti, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.) kasačný súd poukazuje na to, že nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

14. Sťažovateľ taktiež namietal, že krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. h/ S.s.p.). V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na to, že v zmysle ústavných princípov (čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky) pod ustálenou rozhodovacou praxou je nutné chápať aj doterajšiu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho súdu vykonávanú podľa Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

15. V súvislosti s uvedeným kasačný súd musí zdôrazniť, že v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu zistil nedostatky právneho posúdenia v merite veci ako aj odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. Sťažovateľ mal za to, že zo strany žalovaného došlo k aplikácii nesprávneho ustanovenia zákona č. 404/2011 Z.z. s čím sa nesprávne stotožnil aj krajský súd, nakoľko ide o žiadateľa o azyl. Taktiež poukázal na nedostatočné odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia ako aj na nesprávne právne závery v napadnutom rozsudku, konkrétne na bod 38.

16. Kasačný súd považuje za nevyhnutné uviesť, že si je vedomý mimoriadnosti inštitútu zaistenia a vo svojej judikatúre zohľadňuje, že sa fakticky jedná o obmedzenie, dokonca pozbavenie osobnej slobody človeka. Ide tak o citeľný zásah do jedného zo základných práv jednotlivca, ktorý môže byť prípustný len za podmienok prísne vymedzených nielen v zák. č. 404/2011 Z.z., ale predovšetkým ústavným poriadkom. Akékoľvek zaistenie musí trvať čo najkratšiu dobu a iba dovtedy pokiaľ sú s náležitou starostlivosťou učinené úkony smerujúce k vyhosteniu (vráteniu). Pokiaľ sa ukáže, že reálny predpoklad pre vyhostenie alebo vrátenie prestal z právnych alebo iných dôvodov existovať alebo prestali existovať podmienky uvedené v odst. 1, stráca zaistenie odôvodnenie a dotyčná osoba musí byť bezodkladne prepustená (čl. 15 ods. 4 smernice 2008/115/ES).

17. V zmysle judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky žiadosť zaisteného cudzinca o medzinárodnú ochranu, i keď automaticky nezakladá povinnosť správneho orgánu prepustiť takého žiadateľa, vyvoláva nasledujúce účinky:

„I. Ak zaistený cudzinec požiada o medzinárodnú ochranu, spravidla to bude mať za následok ukončenie zaistenia podľa čl. 15 návratovej smernice č. 2008/115, ako konštatoval Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí zo dňa 30. mája 2013 a policajný útvar bude povinný cudzinca bez zbytočného odkladu zo zaistenia prepustiť; dôvody pre pôvodné zaistenie cudzinca tak automaticky pominú.

II. Ak však policajný útvar dospeje k záveru, že žiadosť cudzinca o medzinárodnú ochranu je účelová (podaná iba za účelom pozdržať, či dokonca zmať výkon rozhodnutia o vyhostení cudzinca), môže znova rozhodnúť podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, že dôvody predchádzajúceho zaistenia trvajú, napriek tomu, že cudzinec požiadal o medzinárodnú ochranu. V takomto rozhodnutí policajný útvar vyloží, aké konkrétne dôvody ospravedlňujú trvanie zaistenia cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu.“

(rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Sza/6/2013 zo dňa 24.09.2013, rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Sza/14/2016 zo dňa 21.07.2016).

18. Uvedenú novú okolnosť - podanie žiadosti o azyl, je nutné posúdiť z hľadiska trvania účelu zaistenia cudzinca, pričom toto posúdenie je kľúčové pri úvahe správneho orgánu o tom, či zaisteného cudzinca zo zaistenia prepustí alebo cudzinca prezaistí na základe nového rozhodnutia o zaistení žiadateľa o azyl. V danom prípade tak došlo k zmene skutkových okolností prípadu sťažovateľa a žalovaný mal povinnosť sa týmito novými skutočnosťami zaoberať, nakoľko zanikol účel zaistenia, pre ktorý bol sťažovateľ preskúmaným rozhodnutím zaistený, aj s poukazom na to, že § 88 ods. 1 zákona č. 404/2011 Zz. sa nevzťahuje na zaistenie žiadateľov o azyl.

19. Bez ohľadu na to, či žiadosť zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny o azyl je alebo nie je účelová, jej podanie je novou skutočnosťou, ktorú je správny orgán povinný reflektovať a neponechať ju bez povšimnutia. To sa následne premietne do prepustenia žiadateľa o azyl zo zaistenia, resp. v prípade, ak má správny orgán dôvodné podozrenie, že žiadosť o azyl je účelová, t. j. podaná s cieľom oddialiť realizáciu vyhostenia, môže žiadateľa o azyl ponechať aj naďalej v zaistení. Takému záveru správneho orgánu však musí predchádzať postup, ktorým overí trvanie dôvodov zaistenia a tento sa následne premietne do rozhodnutia o zaistení podľa § 88a zákona č. 404/2011 Z.z. Uvedená povinnosť správnych orgánov napokon vyplýva aj z ust. § 90 ods. 1 písm. d) zákona č. 404/2011 Z.z., podľa ktorého sú povinné po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia. Žalovaný takto nepostupoval napriek tomu, že ako to vyplýva z obsahu administratívneho spisu, o podanej žiadosti o azyl mal vedomosť už 22.11.2018.

20. Súd postup žalovaného, ktorý nevydal nové rozhodnutie o zaistení, ale iba rozhodol o predĺžení doby zaistenia sťažovateľa na základe pôvodného rozhodnutia považuje za rozporný so zákonom. Z ustanovenia § 22 ods.1 zákona o azyle vyplýva, že žiadateľ o azyl je počas konania o udelenie azylu oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak s tým, že ďalej zákon rieši konkrétne situácie, kedy žiadateľa o azyl možno považovať za osobu zdržiavajúcu sa na území Slovenskej republiky neoprávnene ako aj konkrétne situácie, kedy je žiadateľ oprávnený zdržiavať sa na území SR. Správny orgán mal povinnosť sa zaoberať v konaní aj

možnými prekážkami výkonu rozhodnutia o administratívnom vyhostení, v danom prípade prebiehajúcim konaním o azyle, aj v zmysle povinnosti zakotvenej v § 90 ods. 1 písm. d) zákona č. 404/2011 Z.z., najmä ak tieto vyšli najavo pred vydaním preskúmaného rozhodnutia.

21. Vo svetle uvedeného kasačný súd dospel k záveru, že po podaní žiadosti o azyl, mal žalovaný posúdiť, či takáto žiadosť bola podaná účelovo, (iba za účelom pozdržať, či dokonca zmarit' výkon rozhodnutia o vyhostení sťažovateľa), následne posúdiť, či účel zaistenia trvá a pokiaľ dospeje k záveru, že ide o štátneho príslušníka tretej krajiny zaisteného podľa § 88 ods. 1 písm. a) alebo písm. b) a ktorý podal žiadosť o udelení azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelení azylu výlučne s cieľom oddialiť alebo zmarit' jeho administratívne vyhostenie, mal povinnosť vydať nové rozhodnutie o zaistení cudzinca (žadateľa o azyl), v ktorom musí preukázať splnenie zákonných podmienok pre jeho zaistenia podľa § 88a ods. 1 písm. c), pričom musí súčasne vyložiť, aké konkrétne dôvody ospravedľujú zaistenia cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu, teda objasniť z čoho vyvodzuje záver o existencii dôvodného podozrenia, že sťažovateľ podal žiadosť o udelení azylu s cieľom oddialiť alebo zmarit' jej administratívne vyhostenie.

22. Napokon ako aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sža/29/2014 zo dňa 02.09.2014 vyplýva, „obmedzenie osobnej slobody žiadateľov o azyl nevyklučuje ani medzinárodné azylové právo, hoci všeobecne stanovuje zásadu, podľa ktorej nie je možné na utečencov (žadateľov o azyl) nahliadať ako na neoprávnene pobývajúce osoby a je treba im priznať(okrem iného) právo na slobodu pohybu na území krajiny, v ktorej sa nachádzajú (pozri čl. 26, 31 a 32 Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951“), zároveň Súdny dvor EÚ v vo veci Arslan proti Polícii Českej republiky zdôraznil, že členské štáty musia mať možnosť zabrániť tomu, aby zaistený cudzinec podaním žiadosti o azyl automaticky dosiahol prepustenie zo zaistenia, inak by bol narušený zmysel návratovej smernice, ktorým je účinné navrátenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území (bod 60 rozsudku vo veci A).

23. V ďalšom považuje súd za nevyhnutné uviesť, že rozhodnutie o predĺžení doby zaistenia je rozhodnutím, ktorým sa významnou mierou zasahuje do práv cudzinca, musí byť preto založené na takých podkladoch, aby bol presne a úplne zistený skutočný stav veci. Za tým účelom je správny orgán rozhodujúci vo veci, povinný obstarat' potrebné podklady na rozhodnutie a vykonať náležité dokazovanie, pričom v odôvodnení rozhodnutia je povinný uviesť všetky podstatné skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu. Správny orgán musí v odôvodnení opísať predmet konania, poukázať na skutkové zistenia, ktoré nesmú byť v rozpore s obsahom spisu, uviesť dôkazy, z ktorých vychádzal a ako sa vysporiadal s návrhmi na vykonanie dôkazov zo strany účastníkov, prípadne s ich námietkami k vykonaným dôkazom. Na základe vyhodnotenia dôkazov správny orgán je povinný uviesť, ktoré skutočnosti považuje za nepochybne zistené a aký je právny význam týchto skutočností. V odôvodnení rozhodnutia je povinný uviesť aj záver o tom, z akého dôvodu aplikoval na predmet konania predpisy citované vo výroku. (m. m. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Sža/23/2011 zo dňa 14.06.2011).

24. Ako to vyplýva z obsahu pripojeného administratívneho spisu žalovaného, dňa 04.03.2019 Ú. F. požiadala žalovaného o predĺženie doby zaistenia sťažovateľa z dôvodu, že do 04.03.2019 nebolo rozhodnuté vo veci žiadosti o udelenie azylu, podanej sťažovateľom. Následným prípisom z 19.03.2019 ÚPZC žalovanému oznámil, že: „Z doterajších skúseností vyplýva, že Veľvyslanectvo Pakistankej islamskej republiky so sídlom vo Viedni vo veci vystavenia náhradného cestovného dokladu spolupracuje s našim útvarom, ale doba stotožnenia osôb a vystavenia dokladu môže potrváť až 5 - 6 mesiacov.“ Ako je zrejmé z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia, tento prípis bol dôvodom pre predĺženie zaistenia sťažovateľa. K žiadosti o azyl žalovaný v preskúmanom rozhodnutí iba skonštatoval, že: „Správny orgán má za to, že dôvody zaistenia, resp. predĺženia lehoty zaistenia zostali nezmenené...Správny orgán prihliadal na skutočnosť, že účastník konania je v súčasnej dobe žiadateľom o azyl“, aj na stanovisko ÚPZC, a dodáva, že „má za to, že podanie žiadosti o azyl nie je dôvodom na prepustenie účastníka konania a dôvody na zaistenie účastníka konania naďalej trvajú“. S týmto nesprávnym právnym názorom sa stotožnil aj krajský súd v napadnutom rozsudku, v ktorom dospel aj k skutkovým záverom

nemajúcimi oporu v spise, keď uviedol, že “existuje dôvodný predpoklad o účelovom podaní žiadosti o udelenie azylu v zmysle § 88a ods. 1 pís. c) ZoPC... Žiadosť žalobcu o udelenie azylu na území Slovenskej republiky, bola dňa 03.04.2019 Migračným úradom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky právoplatne zamietnutá, ako zjavne neopodstatnená podľa ustanovenia § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle...”

25. Kasačný súd považuje za nevyhnutné poukázať na to, že preskúmané rozhodnutie, okrem toho, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, opiera sa iba o stanovisko Ú. F., pričom ÚPZC žalovanému neoznámil, či a aké úkony už vykonal vo veci vybavenia náhradného cestovného dokladu sťažovateľa, a ani žalovaný nepožadoval ich označenie. Ak teda žalovaný nepoznal konkrétne dôvody, pre ktoré v období od 27.09.2018 nedošlo k vybaveniu náhradného cestovného dokladu a i napriek tomu vydal napadnuté rozhodnutie, tak takýto jeho postup zodpovedá nedostatočne zistenému skutkovému stavu a odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je podľa názoru súdu taktiež nedostatočné.

26. Súd záverom dáva do pozornosti, že v prípade sťažovateľa ako žiadateľa o azyl prichádza do úvahy v zmysle zákona o azyle (§ 23 ods. 3 písm. c/ resp. § 23a ods. 1 zákona o azyle) v rámci využitia menej závažných opatrení zdržiavanie sa v azylovom zariadení bez možnosti udelenia priepustky, ako to vyplýva aj z ustálenej judikatúry (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sza/8/2016 zo dňa 30.03.2016, sp. zn. 10Sza/15/2016 zo dňa 01.07.2016).

V.

27. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávne mu záveru, keď správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. V ďalšom konaní žalovaný po dôslednom preskúmaní veci opätovne rozhodne, pričom je viazaný právnym názorom kasačného súdu (§ 469 S.s.p.).

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. platí, že ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

28. Vzhľadom na zrušenie preskúmaného rozhodnutia kasačný súd rozhodol o bezodkladnom prepustení sťažovateľa zo zaistenia v zmysle čl. 15 ods. 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (ďalej len „návratová smernica“), ako aj čl. 5 ods. 4 Dohovoru zakotvuje povinnosť nariadiť prepustenie osoby, ktorej zaistenie bolo nezákonné.

29. Podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru v citovanom znení každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadiť prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

30. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, nárok na náhradu trov konania priznal v celom rozsahu.

31. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok n i e j e prípustný.